

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VISOKE POSLOVNE ŠOLE

**VPLIV ELEKTRONKEGA POSLOVANJA NA DELO V
RAČUNOVODSTVU**

Ljubljana, april 2016

AZRA LORBEK

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Azra Lorbek, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Vpliv elektronskega poslovanja na delo v računovodstvu, pripravljena v sodelovanju s svetovalcem red. prof. dr. Markom Hočevarjem

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne 1.4.2016

Podpis avtorice:

KAZALO

UVOD	1
1 ZAKONODAJA	2
1.1 Zakon o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu	2
1.2 Zakon o elektronskem poslovanju na trgu	3
1.3 Zakon o varovanju osebnih podatkov	3
1.4 Zakon o varstvu potrošnikov	4
1.5 Slovenski računovodski standardi	4
1.6 Zakon o davčnem postopku	5
1.7 Zakon o davku na dodano vrednost	6
2 ELEKTRONSKO POSLOVANJE.....	6
2.1 E-poslovanje z javno upravo.....	7
2.2 E-poslovanje s pristojnimi institucijami	8
2.2.1 Finančna uprava Republike Slovenije	8
2.2.2 Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve.....	8
2.3 E-poslovanje z Banko Slovenije	9
2.4 E-poslovanje s poslovnimi bankami	10
2.5 E-poslovanje z drugimi poslovnimi subjekti	10
2.6 Prednosti in slabosti e-poslovanja.....	11
2.7 Varnost.....	11
3 ELEKTRONSKO RAČUNOVODSTVO	12
3.1 Poslovanje	14
3.1.1 Računi.....	14
3.1.2 E-računi	15
3.2 Knjigovodstvo.....	15

3.2.1	Dvostavno knjigovodstvo.....	15
3.2.2	Obračun DDV	16
3.2.3	Knjigovodska poročila	16
3.3	Kadrovski sistem	17
3.4	Trgovina.....	17
3.4.1	Davčna blagajna	17
3.4.2	Delovni nalog	17
3.5	Prednosti in slabosti e-računovodstva	18
4	PRIMER - INTERVJU S PODJETJEM	18
	SKLEP.....	19
	LITERATURA IN VIRI.....	21
	PRILOGE	
	KAZALO TABEL	
	Tabela 1: Prednosti in slabosti e-poslovanja	11
	Tabela 2: Primerjava klasičnega računovodstva z e-računovodstvom.....	13
	Tabela 3: Prednosti in slabosti e-računovodstva	18

UVOD

Elektronsko poslovanje je oblika poslovanja pri katerem stranke poslujejo elektronsko, kar pomeni, da ne delujejo fizično oziroma niso v neposrednem fizičnem stiku. Je poslovanje, ki omogoča izmenjavo informacij z uporabo informacijsko komunikacijske tehnologije. Elektronsko poslovanje omogoča podjetjem dodatne možnosti za boljši poslovni rezultat, prenovi poslovanja in pa seveda poveča konkurenčno prednost. Danes se uporablja v skoraj vseh poslovnih dejavnostih, na vseh področjih dela, kar pomeni, da tudi v računovodstvu (Kovačič, Groznik, Ribič, 2005, str. 55).

Elektronsko računovodstvo je računovodstvo, ki deluje na podlagi elektronskega poslovanja. Podjetjem in podjetnikom omogoča računalniško obdelavo podatkov z enkratnim vnosom v računovodski program. Podjetja in podjetniki, ki imajo dostop do interneta lahko kjerkoli in kadarkoli dostopajo do podatkov podjetja. Ne glede na okoliščine lahko podjetnik pregleda celotno poslovanje podjetja, odda določeno ponudbo, sprejme povpraševanje in drugo. To je mogoče, ker so številni poslovni procesi avtomatizirani in vse pridobljene informacije so ažurne (SAOP d.o.o., b.l., str. 3, 6).

Namen zaključne strokovne naloge je predstaviti kako e-poslovanje vpliva na delo v računovodstvu. Cilj je preučiti in ugotoviti kakšne prednosti ter slabosti lahko pričakujemo pri prenovi poslovanja z uvedbo e-poslovanja in posledično tudi e-računovodstva. Zanimivo je kako lahko inovativna tehnologija pomaga tako podjetnikom kot tudi računovodjem pri poslovanju in medsebojni podjetniški komunikaciji.

V zaključni strokovni nalogi sem uporabila opisno metodo raziskovanja predvsem slovenske literature in slovenskih virov, saj se osredotočam na slovensko območje. Zaključna strokovna naloga je sestavljena iz dveh delov, ki se medsebojno povezuje. V prvem delu teoretično opisujem elektronsko poslovanje, ki se potem nadaljuje v drugi del, kjer teoretično in praktično opisujem elektronsko računovodstvo. V teoretičnem delu so še dodatno predstavljeni nekateri izmed pomembnejših zakonov, ki teoretično podpirajo predstavljeno temo. V praktičnem delu sem za pridobitev primarnih podatkov izvedla intervju s podjetjem, ki uporablja enega izmed omenjenih programov za elektronsko računovodstvo. Podjetje je izjavilo, da v zaključni strokovni nalogi želi biti anonimno. Kot sekundarni vir podatkov sem pa uporabila različne internetne strani in portale, ki vsebujejo kvalitativne ter kvantitativne podatke.

1 ZAKONODAJA

Vsako podjetje, ki posluje v elektronski obliki in ki posluje s pomočjo e-računovodstva mora upoštevati Zakon o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu (v nadaljevanju ZEPEP), Zakon o elektronskem poslovanju na trgu (v nadaljevanju ZEPT), Zakon o varovanju osebnih podatkov (v nadaljevanju ZVOP), Zakon o varstvu potrošnikov (v nadaljevanju ZVPOT), Slovenske računovodske standarde (v nadaljevanju SRS), Zakon o davčnem postopku (v nadaljevanju ZDavP-2) in Zakon o davku na dodano vrednost (v nadaljevanju ZDDV-1). V nadaljevanju so na kratko pojasnjeni zgoraj navedeni zakoni.

1.1 Zakon o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu

ZEPEP (Ur.l. RS, št. 98/2004-UPB1): »ureja elektronsko poslovanje, ki zajema poslovanje v elektronski obliki z uporabo informacijske in komunikacijske tehnologije in uporabo elektronskega podpisa v pravnem prometu, kar vključuje tudi elektronsko poslovanje v sodnih, upravnih in drugih podobnih postopkih, če zakon ne določa drugače.«

ZEPEP temelji na naslednjih sodobnih načelih (Perenič, 2000, str. 14):

- Načelo nediskriminacije elektronske oblike:
 - Pomeni, da sta papirna in elektronska oblika enakovredni ter da sodišča in drugi državni organi pri presoji dokazov ne smejo zavreči dokaznega gradiva zgolj zaradi njegove elektronske oblike.
- Načelo odprtosti:
 - Pomeni, da se zakon nanaša na več vrst tehnologij in hkrati ostaja splošen in zato tudi uporaben za daljše časovno obdobje in za nove tehnologije.
- Načelo pogodbene svobode strank:
 - Omogoča strankam dogovore in da svoja razmerja uredijo drugače. Zakon veleva, da pogodbene stranke tako pri e-poslovanju v zaprtih sistemih niso vezane le na v zakonu predvidene rešitve.
- Načelo dvojnosti:
 - Dovoljuje uporabo različnih tehnoloških rešitev z različno zanesljivostjo in s tem tudi različnimi pravnimi posledicami uporabe takšnih rešitev.
- Načeli varstva osebnih podatkov in varstva potrošnikov:
 - Načelo varstva osebnih podatkov sledi najnovejšim uveljavljenim pravilom v Sloveniji in Evropski uniji (v nadaljevanju EU), glede varstva potrošnikov, ki so v elektronskem svetu še veliko bolj izpostavljeni. Načelo varstva potrošnikov pa varuje potrošnika v e-poslovanju težje uveljavlja svoje pravice.
- Načelo mednarodnega priznavanja:
 - Omogoča enostavno mednarodno priznavanje elektronskih dokumentov in podpisov ter s tem tudi vključevanje slovenskega gospodarstva v mednarodno

gospodarstvo. Mednarodno priznavanje pravnih učinkov je zelo pomembno, ker e-poslovanje nima mej med pravnimi sistemi.

1.2 Zakon o elektronskem poslovanju na trgu

ZEPT (Ur.l. RS, št. 61/2006): »ureja vprašanja glede sedeža ponudnikov storitev informacijske družbe, komercialnih sporočil, elektronskih pogodb, odgovornosti posrednikov, kodeksov ravnanja na področju storitev informacijske družbe, izvensodnega reševanja sporov, sodnega varstva in sodelovanja med državami članicami. Pri vprašanjih elektronskega poslovanja, ki niso urejena s tem zakonom, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja elektronsko poslovanje in elektronski podpis.«

Iz ZEPT izpostavljam enega izmed členov. In sicer:

- 7. člen (sklepanje pogodb v elektronski obliki):
 - »Ponudnik storitev, ki sklepa pogodbe v elektronski obliki, mora pogodbeno določila in splošne pogoje zagotoviti v taki obliki, da jih prejemnik storitve lahko shrani in reproducira. Ponudnik storitev mora prejemniku storitve omogočiti uporabo ustreznih, učinkovitih in dostopnih elektronskih sredstev, s katerimi lahko prepozna in popravi napake pri vnosu pred oddajo naročila.«

1.3 Zakon o varovanju osebnih podatkov

ZVOP (Ur.l. RS, št. 94/2007-1-UPB1): »določa pravice, obveznosti, načela in ukrepe, s katerimi se preprečujejo neustavni, nezakoniti in neupravičeni posegi v zasebnost in dostojanstvo posameznika pri obdelavi osebnih podatkov.«

ZVOP temelji na naslednjih načelih:

- Načelo zakonitosti in poštenosti:
 - »Osebni podatki se obdelujejo zakonito in pošteno.«
- Načelo sorazmernosti:
 - »Osebni podatki, ki se obdelujejo, morajo biti ustrezni in po obsegu primerni glede na namene, za katere se zbirajo in nadalje obdelujejo.«
- Prepoved diskriminacije:
 - »Varstvo osebnih podatkov je zagotovljeno vsakemu posamezniku ne glede na narodnost, raso, barvo, veroizpoved, etnični pripadnost, spol, jezik, politično ali drugo prepričanje, spolno usmerjenost, premoženjsko stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj, državljanstvo, kraj oziroma vrsto prebivališča ali katerokoli drugo osebno okoliščino.«

- Ozemeljska veljavnost:
 - »Ta zakon velja za obdelavo osebnih podatkov, če je upravljavec osebnih podatkov ustanovljen, ima sedež ali je registriran v Republiki Sloveniji ali če je podružnica upravljavca osebnih podatkov registrirana v Republiki Sloveniji. Zakon velja tudi, če upravljavec osebnih podatkov ni ustanovljen, nima sedeža oziroma ni registriran v državi članici Evropske unije oziroma ni del Evropskega gospodarskega prostora in za obdelavo osebnih podatkov uporablja avtomatsko ali drugo opremo, ki se nahaja v Republiki Sloveniji, razen če se ta oprema uporablja samo za prenos osebnih podatkov preko ozemlja Republike Slovenije. Upravljavec osebnih podatkov iz prejšnjega odstavka mora določiti fizično ali pravno osebo, ki ima sedež ali je registrirana v Republiki Sloveniji, ki ga zastopa glede obdelave osebnih podatkov v skladu s tem zakonom.«

1.4 Zakon o varstvu potrošnikov

ZVPot (Ur.l. RS, št. 98/2004-UPB2): «ureja pravice potrošnikov pri ponujanju, prodajanju in drugih oblikah trženja blaga in storitev s strani podjetij in določa dolžnosti državnih organov in drugih subjektov, da te pravice zagotavljajo. Po tem zakonu je potrošnik fizična oseba, ki pridobiva ali uporablja blago in storitve za namene izven njegove poklicne ali pridobitne dejavnosti. Po tem zakonu se šteje za podjetje pravna ali fizična oseba, ki opravlja pridobitno dejavnost, ne glede na njeno pravnoorganizacijsko obliko ali lastninsko pripadnost. Obveznosti, ki jih ima po tem zakonu podjetje, se nanašajo tudi na zavode in druge organizacije oziroma druge fizične osebe, ki zagotavljajo potrošnikom blago in storitve. Po tem zakonu so storitve informacijske družbe tiste gospodarske dejavnosti, ki se izvajajo preko svetovnega spleta oziroma interneta in vključujejo prodajo storitev in blaga na podlagi sklepanja pogodb preko svetovnega spleta oziroma interneta ter brezplačne storitve kot so posredovanje podatkov in oglasna sporočila, če ni drugače urejeno s tem ali drugim zakonom.«

1.5 Slovenski računovodski standardi

SRS (Ur.l. RS, št. 95/2015): »so pravila o strokovnem ravnanju na področju računovodenja, ki jih oblikuje Slovenski inštitut za revizijo. Že tretjič prenovljeni SRS-ji (leta 2016) temeljijo na Zakonu o gospodarskih družbah in v slovenski pravni red prenašajo vsebino Direktive 2013/34/EU. SRS-ji določajo strokovna pravila računovodenja ter dopolnjujejo in podrobneje opredeljujejo zakonske določbe in opredelitve. So torej pravila stroke, ki zakonsko določena temeljna pravila in zahteve računovodenja podrobneje razčlenjujejo, pojasnjujejo in določajo način njihove uporabe.«

1.6 Zakon o davčnem postopku

ZDavP (Ur.l. RS, št. 13/2011-2-UPB4): »ureja obračunavanje, odmero, plačevanje, vračilo, nadzor in izvršbo davkov (v nadaljnjem besedilu: pobiranje davkov), pravice in obveznosti zavezancev ali zavezank za davek (v nadaljnjem besedilu: zavezanci za davek), državnih in drugih organov, ki so v skladu z zakonom pristojni za pobiranje davkov, ter drugih oseb v postopku pobiranja davkov, varovanje podatkov, pridobljenih v postopku pobiranja davkov, ter medsebojno pomoč pri pobiranju davkov in izmenjavi podatkov med državami članicami Evropske skupnosti, ki delujejo v okviru Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: države članice EU), in z izvajanjem mednarodnega sodelovanja na področju pobiranja davkov.«

ZDavP temelji na naslednjih načelih davčnega postopka:

- Načelo zakonitosti v davčnih zadevah:
 - »Davčni organ odloča v davčnih zadevah samostojno v okviru in na podlagi mednarodnih pogodb, ki obvezujejo Republiko Slovenijo, zakonov in splošnih aktov po tem zakonu, zakonu, ki ureja davčno oziroma carinsko službo ali zakonu o obdavčenju.«
- Načelo materialne resnice v davčnih zadevah:
 - »Davčni organ je dolžan ugotoviti vsa dejstva, ki so pomembna za sprejem zakonite in pravilne odločitve, pri čemer je dolžan z enako skrbnostjo ugotoviti tudi tista dejstva, ki so v korist zavezanca za davek, če ni s tem zakonom drugače določeno. Na podlagi verjetno izkazanih dejstev lahko odloči le, če tako določa ta zakon ali zakon o obdavčenju. Predmet obdavčitve in okoliščine ter dejstva, ki so bistveni za obdavčenje, se vrednotijo po svoji gospodarski (ekonomski) vsebini.«
- Načelo sorazmernosti:
 - »Davčni organ pri izvrševanju svojih pooblastil in izrekanju ukrepov v razmerju do zavezanca za davek in drugih udeležencev postopka ne sme preseči tistega, kar je nujno potrebno za izpolnitev ciljev tega zakona in drugih aktov, na podlagi katerih davčni organ odloča o pobiranju davkov.«
- Načelo gotovosti, seznanjenosti in pomoči:
 - »Zavezanec za davek ima pravico vnaprej biti seznanjen s svojimi pravicami in obveznostmi, ki izhajajo iz tega zakona in drugih aktov, na podlagi katerih davčni organ odloča o pobiranju davkov.«
- Načelo tajnosti podatkov:
 - »Podatki zavezancev za davek se obravnavajo kot davčna tajnost v skladu s tem zakonom in zakonom o obdavčenju in drugimi splošnimi akti, ki urejajo pobiranje davkov.«
- Načelo zakonitega in pravočasnega izpolnjevanja in plačevanja davčnih obveznosti:

- »Zavezanec za davek napove, obračuna in plača le toliko davka in na način ter v rokih, kot je določeno z zakonom ali akti na podlagi zakona.«
- Načelo dolžnosti dajanja podatkov:
 - »Zavezanci za davek morajo davčnemu organu dajati resnične, pravilne in popolne podatke, ki jih davčni organ potrebuje za pobiranje davka. Zavezanci za davek pri vodenju davčnega postopka sodelujejo z davčnim organom pri ugotavljanju dejstev v breme in korist zavezancev.«

1.7 Zakon o davku na dodano vrednost

ZDDV-1 (Ur.l. RS, št. 13/2011-1-UPB3): »ureja sistem in uvaja obveznost plačevanja davka na dodano vrednost (v nadaljnjem besedilu: DDV) na ozemlju Republike Slovenije. Davčni zavezanec je vsaka oseba, ki kjerkoli neodvisno opravlja katerokoli ekonomsko dejavnost, ne glede na namen ali rezultat opravljanja dejavnosti. Ekonomska dejavnost obsega vsako proizvodno, predelovalno, trgovsko in storitveno dejavnost, vključno z rudarsko, kmetijsko in poklicno dejavnostjo. Ekonomska dejavnost obsega tudi izkoriščanje premoženja in premoženjskih pravic, če je namenjeno trajnemu doseganju dohodka.«

2 ELEKTRONSKO POSLOVANJE

Elektronsko poslovanje (v nadaljevanju e-poslovanje) je poslovanje v elektronski obliki z uporabo informacijske in komunikacijske tehnologije, ki temelji na internetu. Internet omogoča globalno povezovanje in ponuja strateške možnosti ter priložnosti za vse poslovne subjekte (v nadaljevanju podjetja). Podjetja poslujejo elektronsko, kar pomeni, da ne delujejo fizično oziroma niso v medsebojnem neposrednem fizičnem stiku. E-poslovanje omogoča podjetjem dodatne možnosti za boljši poslovni rezultat, prenovo poslovanja in pa posledično tudi poveča konkurenčno prednost (Kovačič et al., 2005, str. 55).

Po mnenju Evropske komisije je e-poslovanje: »katera koli oblika poslovne transakcije, v kateri stranke delujejo elektronsko, namesto da bi bile v neposrednem stiku.« E-poslovanje je možno teoretično opredeliti tudi kot brezpapirno poslovanje oziroma poslovanje s čim manj papirja. To vključuje uporabo vsake informacijske in komunikacijske tehnologije v poslovnih procesih med proizvodnimi, trgovinskimi ter storitvenimi podjetji ter državo in končnimi kupci oziroma potrošniki (Toplišek, 1998, str. 4).

E-poslovanje se dandanes uporablja že v skoraj vseh poslovnih dejavnostih, na vseh področjih dela, kar pomeni, da tudi v računovodstvu. Elektronsko računovodstvo (v nadaljevanju e-računovodstvo) nam omogoča računalniško obdelavo podatkov z enkratnim

vnosom v računovodski program. Zakaj se večina podjetij odloči za uvedbo e-poslovanja na sploh? Ali obstajajo tudi drugi razlogi poleg zakonskih? Odgovor je da, seveda. Podjetja se za e-poslovanje odločajo iz različnih razlogov, nekateri izmed teh so (SAOP d.o.o., b.l., str. 12):

- Ekonomski (povečanje ekonomičnosti, nižji stroški poslovanja, avtomatizacija poslovanja, ...)
- Tržni (nove poslovne priložnosti, višja uglednost podjetja, ...)
- Tehnološki (ažurnost podatkov, višja učinkovitost poslovanja, hitra povezava, ...)
- Organizacijski (reorganizacija poslovnih procesov, boljši pretok informacij, ...)
- Kadrovski (vsi podatki o zaposlenih na enem mestu, ...)
- Globalizacijski (večja konkurenčnost na trgu, globalizacija podjetja, učinkovitejše poslovanje s tujimi podjetji, ...)

2.1 E-poslovanje z javno upravo

E-poslovanje z javno upravo poteka preko portala eUprava, katerega skrbnik je Ministrstvo za javno upravo. Portal je namenjen fizičnim in pravnim osebam (v nadaljevanju uporabnik), da dostopajo do različnih storitev javne uprave preko interneta, ki jih načeloma klasično opravljamo osebno pri državnih organih oziroma organih javne uprave. Podjetjem omogoča vpogled in prenos dokumentov za zemljiško knjigo, sodni register, registre predpisov in drugo. Ministrstvo za javno upravo je poskrbelo, da je portal primeren tudi za uporabo gluhih in naglušnim, slepim in slabovidnim ter ostalim ranljivim uporabnikom.

Za dostop do storitev modula Moja eUprava morajo imeti uporabniki nameščeno kvalificirano digitalno potrdilo slovenskih izdajateljev. Overitelji za fizične osebe so SIGEN-CA, SIGOV-CA, POŠTA@CA, Halcom-CA ali AC NLB in za pravne osebe SIGEN-CA. Modul je dostopen na internetu kjerkoli in kadarkoli, vendar ob pogoju, da je vzpostavljena internetna povezava. V omenjenem modulu lahko uporabniki na enem mestu dostopajo do različnih podatkov. Tako imajo vpogled v lastne osebne podatke, elektronske vloge, premoženje in sodelovanje z državo, ter razne dokumente. Elektronske vloge so dostopne v različnih jezikovnih različicah.

Prednosti uporabe portala eUprava za uporabnike so naslednje (O državnem portalu eUprava, 2016):

- Ažurnost podatkov
- Vsi podatki na enem mestu
- Sledenje oddanih elektronskih vlog
- Opomniki
- Pomoč uporabnikom
- Možnost naročitve obvestil

2.2 E-poslovanje s pristojnimi institucijami

2.2.1 Finančna uprava Republike Slovenije

Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljevanju FURS) se je kot nov organ ustanovil na podlagi Zakona o Finančni upravi, ki je bil sprejet leta 2014. FURS združuje naloge in pristojnosti nekdanje Carinske uprave Republike Slovenije in Davčne uprave Republike Slovenije (DURS). Temeljna naloga je poskrbeti za učinkovitejše delovanje in zaščito družbenega interesa na podlagi pobiranja davkov, carin in pristojbin v Sloveniji in Evropski uniji. Poleg tega ima tudi nalogo, da zaščiti državljane, okolje ter naravo, kulturno dediščino, varuje pravice intelektualne lastnine in da zaščiti finančne ter gospodarske interese Slovenije, Evropske unije in države članic.

Portal eDavki je portal za e-poslovanje z davčnimi dokumenti. Ustanovljen je bil s strani nekdanjega DURS-a in sicer z namenom preprostejšega in varnejšega izpolnjevanja ter oddajanja davčnih obrazcev preko interneta. E-poslovanje preko portala eDavki omogoča preprostejše izpolnjevanje davčnih obveznosti vseh davčnih zavezancev. V eDavke lahko fizične osebe oddajajo napoved za odmero dohodnine, pravne osebe pa oddajajo davčne obrazce in obrazce za DDV. Uporabniki lahko postanejo vsi davčni zavezanci, ob pogoju, da imajo ustrezno strojno opremo, dostop do interneta in ustrezno digitalno potrdilo. Registrirani uporabniki imajo dostop do elektronskih registracij davčnih zavezancev in sicer od e-poslovanja do izmenjave podatkov z davčnimi upravami drugih članic Evropske unije. Na voljo pa imajo tudi to možnost, da lahko preverijo davčne številke davčnih zavezancev iz Evropske unije. V eDavkih uporabniki hitro in preprosto vnesejo podatke v davčne obrazce in prav tako so enostavnejši prenosi pomembnih dokumentov med informacijskim sistemom uporabnikov in FURS-om.

E-poslovanje je v Sloveniji urejeno z zakoni in drugimi predpisi. Vsi uporabniki imajo pravno varstvo, kar pomeni, da je e-poslovanje enakovredno papirnemu poslovanju. Dokumenti, ki so vloženi elektronsko preko portala eDavki so prav tako popolnoma enakovredni dokumentom v papirni obliki, ki so fizično oddani v ustrezno vložišče (Finančna uprava Republike Slovenije, 2016).

2.2.2 Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve

Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJPES) je ustanovljena s strani Republike Slovenije. AJPES opravlja javne storitve na področju registracije podjetij in vodenja Poslovnega registra Slovenije (PRS) ter drugih registrov. Prav tako zbira, obdeluje in objavlja letna poročila ter zbira razne podatke o podjetjih, ki jih potem dodatno obdeluje v namen nadaljnjih statističnih raziskovanj.

Točke VEM (vse na enem mestu) so točke, kjer uporabniki vložijo vlogo za registracijo gospodarske družbe, vpis v sodni register in za registracijo samostojnih podjetnikov. Točke VEM delujejo na podlagi AJPES-a, pri čemer sodelujejo tudi Gospodarska zbornica Slovenije (GZS), Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije (OZS), upravne enote (UE), Javna agencija za spodbujanje podjetništva, inovativnosti, razvoja, investicij in turizma (SPIRIT) in notarji. E-poslovanje podjetij z javno upravo je postalo učinkovitejše s portalom eVem, ki je nastal na podlagi točk VEM (Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2015).

Portal eVem je namenjen podjetjem in podjetnikom, ki želijo hitro in enostavno poslovati z javno upravo. Podjetja lahko postanejo uporabniki, ko se registrirajo in pridobijo kvalificirano digitalno potrdilo s strani Ministrstva za javno upravo. Pri eVem lahko posamezni uporabniki na novo ustanovijo s.p. ali d.o.o. V primeru, da imajo uporabniki že podjetje, pa lahko spremljajo spremembe podatkov v PRS, oddajo davčne podatke, uredijo obvezna socialna zavarovanja, pridobijo obrtno dovoljenje in objavijo morebitno prosto delovno mesto. Nekatere storitve v portalu eVem niso na voljo, zato je potrebno kontaktirati ali obiskati točko VEM. Izpolnjevanje določenih obrazcev je poenostavljena, saj eVem omogoča avtomatično pridobivanje uradnih podatkov iz Centra registra prebivalstva, Registra prostorskih enot in Poslovnega registra Slovenije. EVem omogoča tudi pridobivanje različnih elektronskih potrdil in prilog med različnimi ustanovami javne uprave (E-Vem, portal za podjetja in podjetnike, 2016).

2.3 E-poslovanje z Banko Slovenije

Banka Slovenije (v nadaljevanju BS) je centralna banka Republike Slovenije, ki je bila ustanovljena na podlagi Zakona o Banki Slovenije leta 1991. Leta 2007 je BS postala članica Evrosistema. Njene temeljne naloge so, da izvaja skupno denarno politiko, sodeluje pri opravljanju uradnih deviznih rezerv držav članic in da podpira delovanje plačilnih sistemov.

E-poslovanje z BS je enostavno, vendar smejo podjetja uporabljati samo digitalno potrdilo, ki ustreza varnostnim zahtevam BS. Navodila za pridobitev ustreznega digitalnega potrdila so na voljo na spletni strani BS. Podjetje, ki ima veljavno digitalno potrdilo lahko prične z e-poslovanjem in tako BS poroča pomembne podatke o poslovanju. Sistem za izmenjavo dokumentov omogoča več različnih načinov posredovanja podatkov, ki se razlikujejo glede na stopnjo avtomatizacije. Možni načini so spletne storitve BS_B2BWS, odjemalec iBSWSCClient, spletne strani za izmenjavo dokumentov z BS, aplikacija iBSReport2 in spletne storitve za izmenjavo dokumentov z BS po ZBS standardu (B2B) (Banka Slovenije, 2015).

2.4 E-poslovanje s poslovnimi bankami

Pri tem poglavju sem kot primer e-poslovanja s poslovnimi bankami določila Novo Ljubljansko banko (v nadaljevanju NLB). Vse slovenske banke imajo enak sistem e-bančništva. NLB je za podjetja razvila e-banko in sicer NLB Proklik, ki omogoča hitro, enostavno in varno poslovanje. Uporabnikom omogoča vrsto storitev in sicer plačila v domači in tuji valuti, pregled stanja in prometa na vseh računih, pregled obvestil o bančnem poslovanju, obdelavo e-računov, e-poslovanje na več tržiščih v NLB Prokliku in drugo. Za uspešno e-poslovanje z banko morajo uporabniki imeti odprt poslovni račun. Preko interneta mora biti vzpostavljena povezava do bančnega strežnika preko katerega je omogočena povezava s programsko opremo za NLB Proklik. Za vstop v sistem pride v poštev še pametna kartica ali USB ključ, na katerem imajo uporabniki naloženo ustrezno kvalificirano digitalno potrdilo.

V Proklik uporabniki dostopajo kjerkoli in kadarkoli, vendar ob pogoju vzpostavljene internetne povezave. Dokumente, kot so plačila, izpiski in e-računi, lahko preprosto izmenjujejo z računovodskimi programi (NLB d.d., 2015).

2.5 E-poslovanje z drugimi poslovnimi subjekti

Internet je odpravil časovno in geografsko razliko, zato je e-poslovanje možno opravljati kjerkoli in kadarkoli. Globalno e-poslovanje je zato možno za vsa podjetja vseh velikosti, kar posledično odpravlja ovire pri vstopu na svetovni trg. E-poslovanje postavi določeno podjetje tako v vlogo kupca kot tudi prodajalca. To se zgodi zato, ker je na trgu prisotno veliko povpraševanja in veliko ponudb, ki so zbrani na enem mestu.

Elektronska izmenjava dokumentov in podatkov je velika pridobitev za vsako podjetje. Poslovni procesi so sedaj večinoma avtomatizirani, kar pomeni izgubo morebitnega ozkega grla. V praksi predstavlja elektronska izmenjava dokumentov med podjetji veliko prednost, saj so pridobljene informacije ažurnejše, čas odzivnosti je predvsem krajši in pa navsezadnje je tudi komunikacija precej izboljšana, tako med podjetji kot tudi znotraj podjetja (Varga, 2015).

Elektronsko poslovanje e-Slog je primeren za podjetja, ki že uporabljajo poslovno informacijsko tehnologijo. Večinoma uporabljajo napredne informacijske rešitve kot so (Birokrat IT d.o.o., 2016):

- ERP poslovne rešitve (Microsoft Dynamics, Birokrat, SAP, ...)
- Elektronsko bančništvo (Halcom, AC NLB, ...)
- Elektronska pošta (E-mail, WAN/LAN sistemi, ...)
- Internet (Spletna stran, spletna trgovina, intranet, ...)

- CRM sistemi (upravljanje odnosov s strankami)

Elektronska izmenjava dokumentov e-Slog s poslovnimi partnerji je mogoča preko programov poslovnih bank ali pa direktno preko elektronske pošte. Njegova uporaba je dandanes smiselna, saj je ekološka in omogoča izmenjavo dokumentov v kratkem času in poleg tega ni stroškov pošiljanja.

2.6 Prednosti in slabosti e-poslovanja

V zaključni strokovni nalogi sem že nekajkrat omenila določene prednosti ter slabosti e-poslovanja. V tabeli 1 jih v zbrani obliki konkretneje navajam.

Tabela 1: Prednosti in slabosti e-poslovanja

Prednosti	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • Širitev na druge trge (globalizacija) • Nižji stroški poslovanja • Optimizacija poslovanja • Povečanje konkurenčne prednosti • Prenova poslovnih procesov • Dostop do podatkov kjerkoli in kadarkoli • Hitrejši pretok informacij 	<ul style="list-style-type: none"> • Pomanjkanje varnosti (možni vdori v sistem) • Nekompetentnost strojne opreme s hitro spreminjajočo programsko opremo • Dodatni stroški računalniške opreme • Nezaupanje v varnost • Nezaupanje v podjetja • Neskladnost zakonov in standardov

Vir: E. Turban in D. King, Introduction to e-commerce, 2003, str. 16-21.

2.7 Varnost

Pri uporabi interneta varnost ni nikoli odveč. Zato še dandanes podjetja, ki se s tem ukvarjajo, vsakodnevno izboljšujejo varovalne sisteme in razvijajo nove tehnike zaščite za programsko in strojno opremo. V nadaljevanju opisujem primere pri katerih pridejo v poštev določene tehnološke rešitve pri varovanju podatkov pri e-poslovanju.

V prvem primeru nevarnosti, da uporabnik uporabi tujo identiteto in nekoga oškoduje, je rešitev problema v digitalnem podpisu in kvalificiranem digitalnem potrdilu. Ta metoda je učinkovita, saj preveri identiteto pošiljatelja in prejemnika v določenem procesu. Prednost metode je v tem, da zagotavlja neokrnjenost elektronsko podpisanega dokumenta. V drugem primeru nevarnosti, da je prišlo do prestreza podatkov ter njihovega branja in spreminjanja, je rešitev problema v šifriranju. S to metodo onemogočimo ponarejanje

podatkov. Šifriranje je postopek s katerimi zaščitimo vpogled v vsebino dokumenta pred nepooblaščenimi osebami. V tretjem primeru nevarnosti, da nepooblaščen osebni omrežja dobi dostop na drugo omrežje, je rešitev problema v požarnem zidu. Požarni zid je orodje, ki omogoča varno vzpostavitev povezave z internetom in ščiti pred nedovoljenimi vzpostavitvami z internetom (Kosiur, 1997, str. 178).

Kot zgoraj omenjeno, je za elektronsko varnost podatkov poskrbljeno z gesli, šiframi in požarnimi zidovi. Podatki so z vidika kraje ali pa mehanskih poškodb varnejši na varovanih strežnikih kot pa na osebnih ali prenosnih računalnikih. Varovani strežniki, ki so namenjeni hranjenju podatkov, pa so še dodatno zavarovani pred fizično škodo, v primeru naravnih nesreč (Ravbar, 2015).

Varnost pri e-poslovanju je v Republiki Sloveniji seveda tudi zakonsko določena. Na podlagi ZEPEP, ki ureja elektronsko poslovanje, so v 13.a členu določene odgovornosti ponudnikov storitev informacijske družbe. Ena izmed odgovornosti se glasi: »ponudniki storitev informacijske družbe so pri zagotavljanju varnosti delovanja svojih informacijskih sistemov in posredovanja podatkov v elektronski obliki dolžni ravnati s skrbnostjo strokovnjaka.«

33. člen pravi: »overitelj kvalificiranega digitalnega potrdila mora uporabljati zanesljive sisteme in opremo, ki so zaščiteni pred spreminjanjem in ki zagotavljajo tehnično in kriptografsko varnost postopkov, v katerih se uporabljajo. Overitelj mora izvajati varnostne ukrepe zoper ponarejanje potrdil ter v primerih, ko overitelj oblikuje podatke za elektronsko podpisovanje, zagotavljati zaupnost podatkov ves čas postopka oblikovanja takih podatkov.«

V 37. členu pa so določene tehnične zahteve za varno elektronsko podpisovanje. Sredstva za varno elektronsko podpisovanje morajo zagotavljati:

- »Podatke za elektronsko podpisovanje, ki morajo biti edinstveni in njihova zaupnost zagotovljena,
- podatke za elektronsko podpisovanje ni mogoče v razumnem času ali z razumnimi sredstvi ugotoviti iz podatkov za preverjanje elektronskega podpisa, elektronski podpis pa je učinkovito zaščiten pred poneverjanjem z uporabo trenutno dostopne tehnologije,
- podpisnik lahko zanesljivo varuje svoje podatke za elektronsko podpisovanje pred nepooblaščenim dostopom.«

3 ELEKTRONSKO RAČUNOVODSTVO

E-računovodstvo je modernejši način vodenja računovodstva za podjetja, ki pa je hkrati tudi komunikacijsko orodje med računovodjo in podjetnikom. Na trgu obstaja več računovodskih programov, ki se med seboj nekoliko razlikujejo. Nekateri izmed teh so na

primer MiniMax, Birokrat, Vasco in drugi. V zaključni strokovni nalogi ne izpostavljam določenega programa, ampak govorim na splošno o tem kaj zmore nedoločen računovodski program oziroma kako je pripomogel pri boljšem poslovanju posameznega podjetja. Vsa podjetja, ki uporabljajo računovodski program, ga v zaključni nalogi navajam kot uporabnike računovodskega programa.

Namreč pri nakupu računovodskega programa je po navadi v ponudbi izbira številnih tako imenovanih modulov (modul za poslovanje, e-račun, trgovino, skladišče, glavno knjigo, ...). To pomeni, da si lahko program uporabniki sestavijo poljubno oziroma po potrebi. Ponudnik računovodskega programa je dolžan poskrbeti za varnost podatkov, za ustrezno arhiviranje podatkov, vzdrževanje sistema in njegovo nadgradnjo. Prav tako pa poskrbi še za ažurnost podatkov v primeru zakonskih sprememb. Program je uporaben za storitvena in proizvodna podjetja, tako pri splošnem poslovanju podjetja kot tudi za računovodske servise za izdelavo računovodskih poročil ter izkazov.

E-računovodstvo v bistvu pomeni, da lahko vsi podjetniki oziroma uporabniki, ki ima dostop do interneta, kjerkoli in kadarkoli dostopa do podatkov določenega podjetja. Ne glede na okoliščine lahko uporabnik pregleda celotno poslovanje podjetja, odda določeno ponudbo ali pa sprejme povpraševanje, saj so številni procesi avtomatizirani in vse pridobljene informacije so ažurne. Zaradi zakonskih sprememb in hitro razvijajočega trga, se mora vsako podjetje pravočasno prilagoditi. Zato je tudi vpeljava e-računovodstva v poslovanje pomembna nadgraditev vsakega podjetnika, ki je usmerjen h kakovostnem in hkrati optimiziranem poslovanju. V tabeli 2 je predstavljena primerjava med klasičnim računovodstvom in e-računovodstvom (SAOP d.o.o., b.l., str. 3, 6).

Tabela 2: Primerjava klasičnega računovodstva z e-računovodstvom

Klasično računovodstvo	E-računovodstvo
<ul style="list-style-type: none"> ● Ročno izdajanje dokumentov ● Podvojenost podatkov ● Papirna dokumentacija ● Veliko ročnega dela ● Podatki in informacije niso ažurni ● Slabši nadzor nad poslovanjem 	<ul style="list-style-type: none"> ● Podjetnik in računovodski servis uporabljata isti program ● Optimizacija poslovanja ● Enkraten vnos podatkov ● Digitalna dokumentacija (podatki so shranjeni na oddaljenem strežniku) <p style="text-align: right;">»se nadaljuje«</p>

»nadaljevanje«	
Klasično računovodstvo	E-računovodstvo
<ul style="list-style-type: none"> ● Pomanjkljivost podatkov ● Stroškovna neučinkovitost ● Ni optimalno ● 	<ul style="list-style-type: none"> ● Podatki in informacije so ažurni (skladnost z zakonom) ● Dostop do podatkov kjerkoli in kadarkoli ● Nižji stroški poslovanja (stroškovna učinkovitost)

VIR: SAOP d.o.o., Osnove e-računovodstva, 2015, str 8, 10.

3.1 Poslovanje

Z uporabo računovodskega programa imajo uporabniki takojšen vpogled v poslovanje podjetja. Kupci so lahko praktično vsi, domače in tuje osebe, ki so lahko pravne ali pa fizične. Pri nekaterih programih je celo vnos strank poenostavljen, saj lahko domače pravne osebe direktno prenesejo v računovodski program iz javne baze.

3.1.1 Računi

V programu lahko uporabniki izdajajo račune in dobropise, ki jih potem natisnejo na univerzalni plačilni nalog (UPN) ali pa jih pošljejo po elektronski pošti direktno iz programa kot priponko v PDF formatu. Program nato avtomatično izdela temeljnico v dvostavnem knjigovodstvu z vknjižbami prihodka, terjatve in DDV-ja (velja le pri zavezancih za DDV) in zapis v davčne evidence, kar je ključna podlaga za avtomatični obračun DDV-ja. Prejeti računi v tujih valutah se v programu avtomatično preračunajo v domačo valuto (v evro) po ažurnem tečaju Banke Slovenije. Program lahko izdela plačilni nalog, ki je primeren za tiskanje ali uvoz v spletno banko. Prejeti račun lahko uporabniki tudi poskenirajo in fotografijo ali PDF format enostavno shranijo v dokumentarni sistem, kjer imajo nadzor nad posameznimi računi. Po potrditvi, program avtomatično izdela temeljnico z vknjižbami odhodkov, obveznosti do dobavitelja in vknjižbo DDV-ja (velja le pri zavezancih za DDV), ki je podlaga za avtomatični obračun DDV-ja.

3.1.2 E-računi

Ob izdaji računa, program avtomatično pripravi izdani e-račun. Uporabniki lahko kupcem pošljejo e-račun preko elektronske pošte ali pa z uvozom v bančni program, kjer jih potem ustrezno obdelajo določene banke. V program lahko tudi uvozijo e-račune, ki jih enostavno prenesejo iz elektronske pošte ali pa iz bančnega programa. Program lahko potem še pripravi osnutke prejetih računov, ki že vsebujejo pomembne podatke, kot so na primer datum, znesek in originalna številka prejetega računa.

Kot že omenjeno, uporabniki lahko z bankami poslujejo z uporabo elektronskega poslovanja. Računovodski program uporabnikom omogoča tudi, da avtomatično uvozijo bančne izpiske iz slovenskih spletnih bank. Ob potrditvi določenega izpiska program avtomatično izdela temeljnico ter knjiži promet na transakcijskem računu.

Korist e-računov se kaže predvsem pri prihranku časa in denarja, ter seveda zmanjšanju števila napak, saj program avtomatično obdela e-račun vse od prejema do potrditve in knjiženja. S tem se odpravi večji administrativni del, saj se ni več potrebno ukvarjati s tiskanjem, kuvertiranjem in pošiljanjem računov (Varga, 2015).

3.2 Knjigovodstvo

Knjigovodstvo je del računovodstva, ki vrednostno spremlja in obravnava podatke preteklega poslovanja podjetja. V teoriji ga lahko opredelimo tudi kot posebno vrsto evidentiranja poslovanja, kjer sistematično zbiramo, urejamo, obdelujemo in shranjujemo knjigovodske podatke ter informacije. Knjigovodstvo je formalna sestavina računovodstva, kar pomeni, da mora bit vsak poslovni dogodek dokumentiran v knjigovodski listini.

Knjigovodska listina je pisni dokaz o nastanku poslovnega dogodka, ki mora biti evidentiran kot podlaga za vnos podatkov v poslovne knjige. Knjigovodske listine so na primer dobavnice, prevzemnice, računi, plačilni nalogi in drugo. Iz knjigovodske listine potem prenašamo podatke direktno v poslovne knjige, kjer jih dodatno sistematično uredimo in obdelamo. Na podlagi urejenosti podatkov ločimo poslovne knjige na temeljne (glavna knjiga in dnevnik glavne knjige) in pomožne knjige (Zaman, Hočevvar, Igličar, 2007, str. 170,171, 175, 182).

3.2.1 Dvostavno knjigovodstvo

Temeljni poslovni knjigi sta glavna knjiga in dnevnik glavne knjige. Glavna knjiga je temeljna kontna poslovna knjiga v kateri spremljamo spremembe in stanja poslovnih dogodkov, ki so urejeni glede na vsebino. Dnevnik glavne knjige pa je dopolnilna poslovna

knjiga v kateri so poslovni dogodki urejeni glede na čas nastanka dogodka (Zaman et al., 2007, str. 183, 187).

V dvostavnem knjigovodstvu imamo popolni pregled nad temeljnicami (glavna knjiga in dnevnik glavne knjige), knjižbami, bruto bilanco, predloge poslovnih izkazov ter kartice konta in strank. Temeljnice lahko v programu še dodatno urejamo, tiskamo in kopiramo. Določene podatke lahko tudi uvozimo iz drugih programov, vendar samo, če so podatki v primerni XML strukturi ali pa v Microsoft Office datoteki.

3.2.2 Obračun DDV

Davčni zavezanec obračunava in plačuje DDV od vsake transakcije, ki se po zakonu obravnavajo kot dobave blaga ali storitev, pri čemer obstajajo tudi izjeme, katere so oproščene plačila DDV. V skladu z zakonom se DDV obračunava in plačuje po splošni stopnji, ki znaša 22% oziroma po nižji stopnji, ki znaša 9,5% (Finančna uprava Republike Slovenije, 2016).

Kot že omenjeno, program pri potrditvi tako izdanih kot tudi prejetih računov izdela avtomatično temeljnico za DDV. Postopek za obračun DDV-ja je precej preprost, saj je v veliki meri avtomatiziran. Program izdela in uredi obvezne obrazce, ki jih lahko kasneje natisnemo ali pa jih izvozimo dokumente v XML obliki. Lahko pa tudi kar direktno iz programa prenesemo dokumente v portal eDavki.

3.2.3 Knjigovodska poročila

Knjigovodska poročila oziroma obračune izdelujemo na podlagi podatkov v poslovnih knjigah, ki jih potem posredujemo različnim uporabnikom. To so lastniki podjetja brez pravice odločanja, poslovne banke, kupci, konkurenčna podjetja, država, širša javnost ter seveda managerji, lastniki podjetja s pravico odločanja in zaposleni. Knjigovodsko obračunavanje za podjetje se izvede za izdelavo obračunske bilance stanja, izkaza poslovnega izida in izkaza denarnih tokov, z drugo besedo medletna poročila. Namen njihove izdelave je primeren pregled nad poslovanjem. Bilanco stanja, izkaz poslovnega izida in izkaz denarnih tokov lahko tiskamo in hranimo v dokumentnem sistemu.

Letno poročilo se nanaša na posamezno poslovno leto in je sestavljeno iz letnih računovodskih izkazov ter pojasnil. Letno poročilo podjetja je namenjeno obveščanju o uspešnosti poslovanja v preteklem poslovnem letu že zgoraj omenjenim uporabnikom. Podatki za FURS in AJ PES se avtomatično pripravijo v dvostavnem knjigovodstvu, ki jih lahko oddamo direktno iz programa ali pa posebej vnesemo v portal (Zaman et al., 2007, str. 230).

3.3 Kadrovski sistem

Program nam olajša delo pri vodenju evidenc zaposlenih, saj avtomatično pošlje podatke za zavarovanje oseb na Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju ZZZS). Poleg tega je enostaven za uporabo pri obračunu plač, namreč avtomatično pripravi uradne obrazce, ki jih potrebujemo za oddajo preko portala za FURS, AJPES, ZZZS, banko ter obrazce za podjetje in delavce.

Program obračuna plače na podlagi bruto ali neto osnove, pri čemer obstaja več vrst izplačil (razni dodatki, bonitete, nadomestila, ...) in upošteva različne vrste olajšav (splošna olajšava, olajšava za vzdrževane člane, ...). Program obračuna tudi druge osebne prejemke kot so na primer: študentsko delo, avtorski honorar, nagrade, finančni najem in drugo. Pri obračunu prispevkov samostojnih podjetnikov program pripravi določene obrazce za e-Davke, plačilne naloge ter avtomatično temeljnico z vsemi vknjižbami v glavno knjigo. Obračun prispevkov se pripravi na podlagi prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstvenega zavarovanja in starševskega varstva ter zaposlovanja.

3.4 Trgovina

Za uspešno poslovanje prodajaln oziroma posamezne prodajalne je izmenjava podatkov ključna. Zato je izmenjava podatkov med glavnim programom in dislocirano enoto (dodatno prodajno mesto) avtomatična, kar nam omogoča celoten pregled nad zalogami v posameznih enotah.

3.4.1 Davčna blagajna

Imetnik davčne blagajne je vsako podjetje, ki posluje z gotovino. V vsaki prodajalni morajo biti vse blagajne podprte s sistemom davčne blagajne. Z letošnjim letom, natančneje 1.1.2016, je uporaba davčnih blagajn postala zakonsko obvezna. Do leta 2018 velja prehodno obdobje, to pomeni da lahko zavezanec pri gotovinskem poslovanju izdaja račune z uporabo vezane knjige računov ali pa z uporabo elektronske naprave. Od 1.1.2018 pa bo postalo obvezno izdajanje in potrjevanje računov pri gotovinskem poslovanju samo z uporabo elektronske naprave (Kdaj kršitelj izvede posebej hud davčni prekršek?, 2016).

3.4.2 Delovni nalog

Delovni nalog je dokument za spremljanje poslovanja v samem podjetju. Program nam omogoča, da lahko nadziramo celoten proces poslovanja od naročila do dejanske dobave določenega izdelka. Pri tem lahko spremljamo delovno optimizacijo in doseganje ciljev

podjetja. Poleg tega imajo lahko različni oddelki v podjetju različna pooblastila nad pregledom delovnega naloga, na primer oddelk nabava nima vpogleda nad oddelkom prodaja, pri čemer pa ima vodja oziroma manager pregled nad celotnim poslovanjem podjetja.

3.5 Prednosti in slabosti e-računovodstva

V zaključni strokovni nalogi sem že nekajkrat omenila določene prednosti oziroma slabosti e-računovodstva. V tabeli 3 jih sedaj tudi podrobneje predstavljam.

Tabela 3: Prednosti in slabosti e-računovodstva

Prednosti	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> ● Usklajenost med podjetnikom in računovodskim servisom (računovodjem) ● Enotna baza podatkov ● Enkratni vnos podatkov ● Ažurnost podatkov ● Podatki so skladni z zakonom in z računovodskimi standardi ● Visoka varnost podatkov ● Dostop podatkov kjerkoli in kadarkoli ● Nižji stroški poslovanja ● Avtomatizacija procesov 	<ul style="list-style-type: none"> ● Obvezen dostop do interneta ● Ni usklajenosti z zakonodajo Evropske unije ● V državah EU je veljavnih 400 različnih oblik e-računov ● Tuji računi niso vneseni avtomatično v računovodski program ● Vseevropski standard za izdajo e-računov bo začel veljati šele leta 2017 ● Kljub napredku je varnost podatkov vprašljiva

Vir: E. Ravbar, E-računovodstvo, 2015; M. Varga, E-računi kot poslovni katalizator, 2015.

4 PRIMER - INTERVJU S PODJETJEM

V okviru zaključne strokovne naloge sem izvedla intervju s podjetjem, ki uporablja enega izmed omenjenih programov. Podjetje je izjavilo, da želi ostati anonimno. Intervjuvirala sem direktorja podjetja, ki je seznanjen tako z delom v računovodstvu kot tudi z vodenjem podjetja. Na podlagi postavljenih vprašanj sem dobila odgovore, ki na nek način potrjujejo kako pomembno je e-poslovanje v računovodstvu. V nadaljevanju predstavljam povzetek intervjuja.

Danes so poslovni dogodki lahko precej dinamični in s pomočjo e-poslovanja se lahko izognemo napačnim odločitvam, ker omogoča hiter pretok informacij in podatkov. Namreč vsak podjetnik mora v določeni situaciji pravočasno reagirati in sprejeti dobro odločitev.

E-poslovanje dobro vpliva na delo v računovodstvu, ker podjetjem omogoča kakovostne spletne rešitve in sicer tako, da lahko podjetniki samostojno opravljajo lažja dela v računovodstvu. Kot so na primer vnos prejetega računa, izdaja računov, priprava potnih nalogov in podobno. Za vsa bolj zahtevnejša dela, je pa bolje najeti računovodski servis in prepustiti obdelavo podatkov enim izmed računovodij. Namreč slovenska zakonodaja je precej zapletena, sploh z davčnega vidika. In če bi podjetnik sam opravljal težja dela, bi to lahko privedlo do katastrofalnih posledic. E-računovodstvo je v podjetju zelo pomembno, saj omogoča ažurne podatke, ki so na voljo vedno in povsod. Slabost je le poslovanje s tujino, ki je nekoliko problematično, ker e-računov še ni možno avtomatično obdelati. Vprašljiva je pa seveda tudi varnost podatkov zaradi možnih vdorov v sistem.

Izbira računovodskega programa je za vsako podjetje pomembna odločitev. Izbira pri nakupu oziroma najemu je odvisna od vrste dejavnosti in finančnega stanja podjetja. Namreč vsaka dejavnost ima svoje specifične lastnosti, ki jih z nekaterimi računovodskimi programi ni mogoče avtomatično obdelati. Uporaba le teh pa ne zahteva posebnih tehničnih znanj. Za podjetnike je pa dobro, da imajo osnovno znanje računovodstva za opravljanje lažjih računovodskih del. Priporočljivo je tudi, da izberejo dober računovodski servis, saj je sodelovanje v prihodnje ključno za uspešno poslovanje. Za zaključek pa še nasvet, da naj podjetja vse podatke sproti shranjujejo v primerne dokumentarne sisteme, za primer nesrečnih dogodkov.

SKLEP

Uvedba e-poslovanja je za vsako podjetje izredna investicija, saj ponuja mnogo različnih izhodišč za prenavo poslovanja. Zato je dobro e-poslovanje razumeti kot nekakšno strateško transformacijo podjetja, ki se prenavlja oziroma nadgrajuje v boljši poslovni model. Podjetje postane s pravočasno uvedbo e-poslovanja na trgu bolj konkurenčno, saj internet ponuja nove možnosti plačevanja obveznosti, naročanja blaga in storitev in podobno.

E-poslovanje vpliva dobro na delo v računovodstvu, saj so podjetniki, ki uporabljajo računovodske programe, prevzeli vodenje poslovanja podjetja. In sicer z lažjimi računovodskimi deli kot so izdajanje računov, vnos potnih nalogov, opravljanje plačilnega prometa in podobno. Računovodski servisi pa opravljajo bolj zahtevnejša dela, pri čemer se izboljšuje njihova konkurenčna prednost. Z e-poslovanjem se izrazito znižajo stroški in možno je, da bo v prihodnjih letih večji del računovodskih servisov poslovalo le z rešitvami v oblaku.

Na trgu se je v zadnjih nekaj letih pojavil nov model poslovanja in sicer mobilno računovodstvo. V Sloveniji je veliko zanimanja za uporabo mobilnih sistemov pri uporabnikih na vodilnih položajih. Namreč mobilno računovodstvo trenutno omogoča

pregled izkazov poslovanja in drugih poslovnih poročil na pametnih telefonih in tablicah (Željani, 2014).

Menim, da se prihodnost e-računovodstva lahko razvija na številnih področjih v enakem časovnem obdobju hkrati. Namreč uvedba e-poslovanja je skoraj v celoti ukinila klasično papirno poslovanje. V prihodnosti bodo kmalu zadostovali samo dokumenti v elektronski obliki, ki bodo shranjeni v primernem dokumentarnem sistemu.

Glede na to, da so dandanes mobilne aplikacije trend na področju informacijsko komunikacijske tehnologije, lahko v prihodnosti tudi pričakujemo porast uporabe le teh na področju računovodstva. S tem bi se kasneje razvilo učinkovitejše mobilno računovodstvo, ki bi bilo uporabno za širši krog uporabnikov in ne samo za uporabnike na vodilnih položajih. Vendar je pa pri mobilnem računovodstvu prisotno tudi bolj visoko tveganje varnosti podatkov in informacij. Vprašljiva je tudi praktična uporaba aplikacije tako za podjetnike kot tudi za računovodske servise.

LITERATURA IN VIRI

1. *Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve.* (2016). Najdeno 24. januarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.ajpes.si/>
2. *Banka Slovenije.* (2015). Najdeno 24. novembra 2015 na spletnem naslovu <https://www.bsi.si/>
3. *Birokrat IT d.o.o.* (2016). Najdeno 23. januarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.birokrat.si>
4. *E-Vem, portal za podjetja in podjetnike.* (2015). Najdeno 15. decembra 2015 na spletnem naslovu <http://evem.gov.si/>
5. *Kdaj kršitelj izvede posebej hud davčni prekršek?* Najdeno 17. februarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.saopnet.si/pos/kdaj-krsitelj-izvede-posebej-hud-davcni-prekrsek/>
6. Kovačič, A., Groznik, A., & Ribič, M. (2005). *Temelji elektronskega poslovanja.* Ljubljana: Ekonomska fakulteta
7. Kosiur, D. (1997). *Understanding electronic commerce.* Redmond. Microsoft Press.
8. *O državnem portalu eUprava.* (2016). Najdeno 20. januarja 2016 na spletnem naslovu [https:// http://e-uprava.gov.si/o-e-upravi/o-e-upravi.htm](https://http://e-uprava.gov.si/o-e-upravi/o-e-upravi.htm)
9. *Finančna uprava Republike Slovenije.* (2016). Najdeno 20. januarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.fu.gov.si/>
10. *NLB d.d.* (2015). Najdeno 24. novembra 2015 na spletnem naslovu <https://www.nlb.si/>
11. Perenič, G. (2000). Pravna podlaga in zakonitost elektronskega poslovanja. *Zbornik referatov 8. mednarodne konference o revidiranju in kontroli informacijskih sistemov* (str. 14). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
12. Ravbar, E. (2015, 20. maj). E-računovodstvo. *Zavod mladi podjetnik.* Najdeno 12. januarja 2016 na spletnem naslovu <http://mladipodjetnik.si/podjetniskikoticek/racunovodstvo/e-racunovodstvo>
13. SAOP d.o.o. (b.l). Osnove e-računovodstva. (2015). Najdeno 22. decembra 2015 na spletnem naslovu <http://www.minimax.si/media/saop-osnove-e-racunovodstva.pdf>
14. Slovenski računovodski standardi. *Uradni list RS* št. 13/2003, 43/2004, 83/2004, 28/2005, 89/2005, 118/2005, 9/2006, 119/2008, 1/2010, 95/2015
15. Toplišek, J. (1998). *Elektronsko poslovanje.* Ljubljana: Atlantis
16. Turban, E., & King, D. (2003). *Introduction to e-commerce.* New Jersey. Prentice Hall.
17. Varga, M. (2015, 11. januar). E-računi kot poslovni katalizator. *Delo.* Najdeno 11. januarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.delo.si/gospodarstvo/podjetja/e-racuni-kot-poslovni-katalizator.html>
18. Zakon o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu. *Uradni list RS* št. 57/2000, 30/2001-ZODPM-C, 25/2004-ZEPEP-A, 98/2004-ZEPEP-UPB1
19. Zakon o elektronskem poslovanju na trgu. *Uradni list RS* št. 61/2006-ZEPT

20. Zakon o varovanju osebnih podatkov. *Uradni list RS* št. 86/2004-ZVOP-1, 113/2005-ZInfP, 51/2007-ZUstS-A, 67/2007-ZVOP-1A, 94/2007-ZVOP-1-UPB1
21. Zakon o varstvu potrošnikov. *Uradni list RS* št. 20/1998, 25/1998-ZVPot, 23/1999-ZSVP, 110/2002-ZVPot-A, 51/2004-ZVPot-B, 98/2004-ZVPot-UPB2
22. Zakon o davčnem postopku. *Uradni list RS* št. 117/2006-ZDavP-2, 24/2008-ZDDKIS, 125/2008-ZavP-2A, 20/2009-ZDoh-2D, 110/2009-ZDavP-2B, 1/2010-ZDavP-2B, 43/2010-ZDavP-2C, 97/2010-ZDavP-2D, 13/2011-ZDavP-2-UPB4
23. Zakon o davku na dodano vrednost. *Uradni list RS* št. 117/2006-ZDDV-1, 33/2009-ZDDV-1A, 85/2009-ZDDV-1B, 85/2010-ZDDV-1C, 13/2011-ZDDV-1-UPB3
24. Zaman, M., Hočevar, M., & Igličar, A. (2007). *Temelji računovodstva*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta
25. Željan, K. (2014, 26. januar). E-računovodstvo so podjetniki dobro sprejeli. *Delo*. Najdeno 11. januarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.delo.si/gospodarstvo/posel/e-racunovodstvo-so-podjetniki-dobro-sprejeli.html>

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Vprašalnik - intervju	1
--	---

PRILOGA 1: Vprašalnik - intervju

V okviru zaključne strokovne naloge sem izvedla intervju s podjetjem, ki uporablja enega izmed omenjenih programov. Podjetje je izjavilo, da želi ostati anonimno. Intervjuvirala sem direktorja in sicer na sedežu podjetja v Ljubljani, dne 18.1.2016.

Kako po vašem mnenju vpliva elektronsko poslovanje na delo v računovodstvu?

Menim, da elektronsko poslovanje vpliva dobro na delo v računovodstvu. Zato, ker na primer malim podjetjem omogoča kakovostne spletne rešitve in to na tak način, da lahko podjetniki samostojno opravljajo določena dela v računovodstvu (vnos prejetega računa, ...). Poleg tega pa so dandanes poslovni dogodki "dinamični" in da lahko podjetnik pravočasno reagira ter hitro sprejme dobro odločitev, je za to zahvalno elektronsko poslovanje, saj omogoča hiter pretok informacij.

Ali menite, da je podjetnik sposoben sam izvajati računovodstvo? Utemeljite.

Menim, da je posamezni podjetnik sposoben sam opravljati določena preprostejša dela v računovodstvu, vsa zahtevnejša dela je pa bolje prepustiti obdelavi sposobnim računovodjem. V primeru, da podjetnik vnese napačne podatke v program, lahko privede do katastrofalnih posledic. Zato znova svetujem posvetovanje z izbranim računovodskim servisom. Zakaj? Predvsem zaradi slovenske zakonodaje, ki je z davčnega vidika kar precej zapletena.

Kakšne koristi in slabosti vam prinaša elektronsko računovodstvo pri poslovanju?

Menim da, nam elektronsko računovodstvo veliko koristi pri poslovanju. Omogoča nam ažurne podatke, ki so na voljo skoraj vedno in praktično povsod. Program imamo nameščen tako, da so podatki vedno v skladu z zakonom, kar nam precej olajša delo. Ampak, kadar pa pride do poslovanja s tujino, se pa pokažejo problemi pri e-računih. Sicer pa tudi varnost podatkov ni 100% zanesljiva. Seveda so vsi podatki shranjeni in zaščiteni v sistemu, vendar to vseeno ne jamči njihove varnosti zaradi spletnih vdorov in podobno.

Kako izbrati primeren računovodski program?

Na podlagi naših izkušenj lahko povem, da je dobro, da podjetnik izbere program glede na vrsto dejavnosti in seveda finančnega stanja. Saj vsaka dejavnost ima svoje naravne specifičnosti, ki jih z nekaterimi računovodskimi programi ni mogoče avtomatično obdelati. Svetujem tudi, da naj se podjetnik najprej posvetuje z izbranim računovodskim servisom zaradi komunikacije, ki je v prihodnjem poslovanju še kako pomembna.

Katera znanja in spretnosti so potrebne za uspešno uporabo računovodskega programa?

Posebna tehnična znanja pri uporabi računovodskega programa niso potrebna. V primeru nevšečnosti in težav s programom, se kontaktira ponudnika programa, ki je vedno na voljo za pomoč. Za lažjo uporabo je pa dobro poznati vsaj osnove računovodstva, da lahko podjetnik sam opravi preprostejša dela. Na primer kot so izdaja računov, morebiti tudi priprava potnih nalogov in podobno. Omejuje ga v bistvu le njegovo znanje.

Nasvet vsem, ki si želijo dobro in uspešno poslovati ...

Kot sem že omenil, svetujem sodelovanje z dobrim računovodskim servisom. Da, mislim, da se podjetnik sicer lahko nauči računovodstva in vseh njegovih specifik, vendar se to po mojem mnenju ne splača. Ne splača se zato, ker je računovodstvo obsežna dejavnost in že v osnovi računovodji vzame veliko časa, kaj pa šele podjetniku, ki že tako mora voditi in upravljati celotno podjetje.

In kot dodatek, svetujem alternativo in sicer, da vse podatke sproti shranjujete (na zunanjem disku, USB ključku, v spletnih oblakih, ...), v primeru nesrečnih dogodkov. Nikoli se ne ve.